

ΜΕΝΗΣ ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΕΑΣ

Θάνατος στο
Βαλπαραΐζο

ΕΡΓΑ ΤΟΥ Μ. Κ.

- 1962 ΤΑ ΜΗΧΑΝΑΚΙΑ, «Φέξης» - 1970, «Κέδρος», 15η έκδοση 2008
1967 ΤΟ ΑΡΜΕΝΙΣΜΑ, «Εστία» - 1981, «Κέδρος», 8η έκδοση 2010
1972 ΤΑ ΚΑΗΜΕΝΑ, «Κέδρος», 8η έκδοση 1996
1975 ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΥΑΛΙΚΩΝ, «Κέδρος», 20ή έκδοση 2010
1978 Η ΚΥΡΙΑ ΚΟΥΛΑ, «Κέδρος», 18η έκδοση 2010
1979 ΤΟ ΚΟΥΡΕΙΟ, «Κέδρος», 12η έκδοση 2010
1981 ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΑΙ ΧΕΡΟΥΒΕΙΜ, «Κέδρος», 6η έκδοση 1985
1982 ΩΡΑΙΟΣ ΛΟΧΑΓΟΣ, «Κέδρος», 14η έκδοση 2006
1986 Η ΦΑΝΕΛΑ ΜΕ ΤΟ ΕΝΝΙΑ, «Κέδρος», 16η έκδοση 2010
1989 ΠΛΑΝΟΔΙΟΣ ΣΑΛΠΗΓΚΤΗΣ, «Κέδρος», 3η έκδοση 1989
1993 Η ΣΥΜΜΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΠΑΣ, «Κέδρος», 4η έκδοση 1999
1994 ΘΥΜΑΜΑΙ ΤΗΝ ΜΑΡΙΑ, «Καστανιώτης»
1996 Η ΜΥΡΩΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕ ΚΑΝΕΙ ΝΑ ΚΛΑΙΩ, «Κέδρος», 20ή έκδοση 2005
1999 Η ΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΑ ΓΡΑΠΤΑ ΚΙ Η ΝΥΧΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΩΜΑ, «Κέδρος», 4η έκδοση 1999
2001 ΔΥΟ ΦΟΡΕΣ ΕΛΛΗΝΑΣ, «Κέδρος», 31η έκδοση 2010
2003 ΝΩΕ, «Κέδρος», 8η έκδοση 2003
2006 Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΟΥ ΠΕΤΑΕΙ, «Κέδρος», 10η έκδοση 2008
2008 ΤΟ SHOW ΕΙΝΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ, «Κέδρος», 8η έκδοση 2009
2009 Σ' ΕΝΑ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΑΚΡΗ ΣΤΗΝ ΕΡΗΜΙΑ, «Κέδρος», 3η έκδοση
2010 ΞΕΧΑΣΜΕΝΗ ΦΡΟΥΡΑ, «Καστανιώτης», 3η έκδοση
2011 ΟΙ ΑΛΕΠΟΥΔΕΣ ΤΟΥ ΓΚΟΣΠΟΡΤ, «Κέδρος»

ΘΕΑΤΡΟ

- 2007 ΑΛΤΙΝ, μονόπρακτο, «Κέδρος»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

- 1961 HESSE, ΝΤΕΜΙΑΝ
1969 McCULLERS, Η ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΟΥ ΛΥΠΗΜΕΝΟΥ ΚΑΦΕΝΕΙΟΥ
1970 FAULKNER, ΚΑΘΩΣ ΨΥΧΟΡΡΑΓΩ, 2η έκδοση 2011
1972 CARROLL, Η ΑΛΙΚΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ
1977 BUCHNER, ΛΕΝΤΣ
1980 MELVILLE, ΜΠΑΡΤΛΕΜΠΥ, Ο ΓΡΑΦΙΑΣ ΚΙ ΑΛΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ
1995 HEMINGWAY, ΟΙ ΦΟΝΙΑΔΕΣ
1995 ΡΟΕ, ΣΤΗ ΔΙΝΗ ΤΟΥ ΜΑΕΛΣΤΡΟΜ
1996 FITZGERALD, ΤΟ ΠΛΟΥΣΙΟΠΑΙΔΟ
2008 McCULLERS, Η ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΟΥ ΛΥΠΗΜΕΝΟΥ ΚΑΦΕΝΕΙΟΥ
(αναθεωρημένη έκδοση), «Κέδρος»
2010 MELVILLE, ΤΡΕΙΣ ΑΠΟΚΛΗΡΟΙ

ΜΕΝΗΣ ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΕΑΣ

Θάνατος
στο Βαλπαράϊζο

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ το 1945, η πύτα της Ευρώπης μοιράστηκε στα δύο. Τα ανατολικά κράτη πέρασαν στο μερίδιο της τότε Σοβιετικής Ένωσης, ενώ τα δυτικά πήγαν στους Αγγλογάλλους και Αμερικανούς. Μόνο η Γερμανία διχοτομήθηκε, μισή Ανατολική, η λεγόμενη Λαοκρατική, και η άλλη μισή Δυτική ή Ομοσπονδιακή. Ειδικά η πρωτεύουσα, το Βερολίνο, μολονότι στην ανατολική επικράτεια, μοιράστηκε και αυτή. Η διχοτόμησή της έγινε ακόμα εντονότερη με την ανέγερση του Τείχους στις 13 Αυγούστου του '61. Το Τείχος έπεσε τον Νοέμβριο του 1989 και μαζί κατέρρευσε όλο το Ανατολικό Μπλοκ, αυτό που τον καιρό του Ψυχρού Πολέμου ονομάστηκε Σιδηρούν Παραπέτασμα. Ο Έριχ Χόνεκερ, λαοπρόβλητος αγωνιστής στα χρόνια του Χίτλερ και φανατικός κομμουνιστής, υπήρξε ο τελευταίος Γενικός Γραμματέας και Πρόεδρος της Λαοκρατικής Γερμανίας, συχνά αμφιλεγόμενος ως προσωπικότητας. Δικάστηκε και φυλακίστηκε από τον Ιούλιο του '92 μέχρι τον Γενάρη του '93, οπότε αποφυλακίστηκε λόγω ανηκέστου βλάβης. Στη συνέχεια πήρε τον δρόμο της αυτοεξορίας στη μακρινή Χιλή, όπου και πέθανε στις 30 Μαΐου του '94.

Όλα τα γεγονότα και τα ιστορικά πρόσωπα που αναφέρονται στο μυθιστόρημα είναι υπαρκτά και πιστά στην Ιστορία. Ο μύθος που πλέκεται γύρω από τις τελευταίες μέρες του Έριχ Χόνεκερ στη Χιλή και τα πρόσωπα είναι αποτέλεσμα καθαρά μυθοπλασίας.

Πρελούδιο

ΜΙΑ ΔΕΣΜΗ ΑΥΓΟΥΣΤΙΑΤΙΚΟΥ αθηναϊκού ήλιου γλίστρησε απ' το κουφωμένο παράθυρο και πέφτοντας στα μάτια του ξαπλωμένου άντρα τον ξύπνησε. Πέταξε το σεντόνι από πάνω του κι έμεινε να παρατηρεί γύρω. Το σπίτι αποζητούσε απεγνωσμένα τη γυνακεία παρουσία. Άπλυτα ποτήρια παντού, με τη σκόνη να σχηματίζει στο πάτωμα ένα χαλί. Η πλάκα του ρολογιού πλάι στο κομοδίνο, αχνισμένη με κρυμμένους τους δείχτες, έδειχνε παντελή αδιαφορία να μετρήσει τον χρόνο. Μια αράχνη ψηλά σε κάποια γωνία ύφαινε ατάραχη τον ιστό της. Φτάνει πια. Αρκετές ανθρώπινες αράχνες είχε δει στη Χιλή να εξυφαίνουν συνωμοσίες.

Ή μήπως όλ' αυτά, σκέφτηκε, να ήταν ένα όνειρο που είχε δει απόψε, την πρώτη του νύχτα στην Ελλάδα ύστερα από δυο χρόνια θητείας στη Λατινική Αμερική; Και θα ήταν το δίχως άλλο όνειρο, αν η τσαλακωμένη εφημερίδα που σερόνταν στα πόδια του κρεβατιού δεν

τον είχε κρατήσει ξάγρυπνο. Αυτός που είχε πλαγιάσει κάποια νύχτα στο Βαλπαραΐζο αγκαλιά με μια εταίρα ονόματι Ανίτα ή Κοντσέτα, τώρα πέρασε την πρώτη του αθηναϊκή νύχτα αγκαλιά με τη γερμανική εφημερίδα που είχε πάρει απ' τα αβρά χέρια της αεροσυνοδού εν πτήση. Ένα μονόστηλο, με τον τίτλο «Θα ξαναγυρίσω», ήταν αρκετό.

Στριφογύρισε στα ιδρωμένα σεντόνια μην παίρνοντας απόφαση να σηκωθεί απ' το κρεβάτι, να ρίξει νερό στο πρόσωπό το, να διώξει τα φαντάσματα και ν' αντιμετωπίσει την καινούργια μέρα. Από καιρού εις καιρόν το αρχαίο μαύρο τηλέφωνο χτυπούσε δυνατά κι επίμονα. Προσπάθησε μια δυο φορές να το σηκώσει, μα η κούραση του ταξιδιού και η απότομη προσγείωση στην πραγματικότητα του έκλειναν πάλι τα μάτια. Πίσω από τα βλέφαρά του τρεμόπαιζε ο χιλιανός κάυσωνας κι έβλεπε σαν σε σκηνή θεάτρου τον εαυτό του με μπεζ θερινό κοστούμι να κάνει την είσοδό του στο πάτιο της λευκής βίλας, με το ιατρικό του βαλιτσάκι ανά χείρας.

Λέγετέ με Έριχ

Ο ΨΗΛΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΕΠΤΑΧΡΟΝΟΣ με το μπεζ θερινό κοστούμι και το βαλιτσάκι στο χέρι, διάβηκε την πύλη κάτω απ' τα μάτια του κοντοκουρεμένου φρουρού που κρατούσε δεμένο με αλυσίδα ένα λυκόσκυλο. Προχώρησε στη χαλικόστρωτη αλέα με τους στρογγυλεμένους θάμνους και στάθηκε στην εξώπορτα της λευκής βίλας.

«Ο Πρόεδρος ετοιμάζεται, παρακαλώ περιμένετε στο πάτιο», απάγγειλε σε λατινοαμερικάνικα αγγλικά ένας σταχτομελάχρινος υπηρέτης με στενό μέτωπο και σμιχτά φρύδια.

Το πάτιο ήταν μια εσωτερική αυλή που δεν επέτρεπε στον μαγιάτικο καύσωνα να εισχωρήσει. Αν και αρχή του χειμώνα για τούτο το ημισφαίριο, εδώ και λίγες μέρες ένα κυνικό καύμα ταλαιπωρούσε την πόλη. Γύρω, στη βάση των ασβεστωμένων τοίχων, φύτρωνε το πίκοντε λόρο με τις κόκκινες αναιδείς μύτες του, κάτι ανάμεσα σε λουλούδι και κάκτο. Η ασπρίλα

του πρωινού έδινε την ψευδαίσθηση λευκού χαρτιού πάνω στο οποίο θα μπορούσε να γράψει κάποιος μιαν ιστορία. Στη μία από τις δύο ψάθινες πολυθρόνες σερνόταν μισάνοιχτη μια γερμανική κιτρινισμένη εφημερίδα. Ο επισκέπτης κάθισε στην άλλη πολυθρόνα αντικριστά κι ακούμπησε το ιατρικό βαλιτσάκι του χάμω, ενώ ο υπηρέτης μέσα από μια ασημένια κανάτα τού σερβίρισε ένα υποκίτρινο υγρό.

«Μάτε», είπε μονολεκτικά σαν σύνθημα και χάθηκε όπως είχε φανεί.

Μια μυρωδιά από σκόνη και φάρμακα κυκλοφορούσε στην ατμόσφαιρα. Από κάπου μακριά ερχόταν κι έφευγε ο ήχος από κάποιο τύμπανο. Ο ήλιος, αόρατος κατά τ' άλλα, έριχνε ένα φωτεινό σποτάκι στην τετράγωνη αυλή, προετοιμάζοντας την είσοδο του πρωταγωνιστή στη σκηνή. Παρ' όλο τον πέπλο μυστικότητας που περιέβαλλε το άτομό του, ήταν κοινό μυστικό ότι ο πρώην Ανατολικογερμανός ηγέτης βρισκόταν αυτοεξόριστος στη Χιλή σε προχωρημένο στάδιο της επάρατης νόσου. Από την προηγούμενη που ο γιατρός είχε ειδοποιηθεί να επισκεφθεί τον υψηλό ασθενή, άφησε το πρόγραμμά του στο νοσοκομείο «Κομουνάλε» για να μελετήσει τον φάκελο του αρρώστου. Τώρα, το γιατί ανάμεσα σε τόσους επιστήμονες είχαν διαλέξει εκείνον, έναν άγνωστο Έλληνα γιατρό και μάλιστα ψυχίατρο, παρέμενε προς το παρόν άγνωστο. Η αδημονία του να δει τον ηγέτη από κοντά, καθώς κι ένα δικαιολογημένο τρακ, τον κρατούσαν σε υπερδιέγερση.

Η βραχνή φωνή τον έκανε να πεταχτεί απ' τη θέση του. Ένας οστεώδης ογδοντάρης με γκρίζο παλιομοδίτικο καπέλο στεκόταν πίσω από τον γιατρό. Χλομός με βαθιές χαρακιές γύρω στο στόμα και γυαλιά με μεταλλικό σκελετό. Καπέλο και γυαλιά τα ήξερε ήδη από φωτογραφίες. Αυτό που τον ξάφνιασε ήταν το ανάστημα του ηγέτη – μέτριο, σχεδόν κοντό. Προχωρούσε αργά τσουλώντας μια μεταλλική στήλη με γάντζους –στατό, όπως τα λένε στα νοσοκομεία– απ' όπου κρεμόταν η φιάλη με τον ορό. Το σωληνάκι κατέληγε, περασμένο με φλεβοκαθετήρα, λίγο πάνω απ' τον καρπό του αριστερού του χεριού. Τα μάτια του γαλάζια ξεθωριασμένα, το κοστούμι του τσακισμένο στα γόνατα. Υπήρχε πάνω του ένας αέρας ξεθυμασμένου μεγαλείου.

«Μιλάτε γερμανικά; Το δίχως άλλο ναι», έδωσε μόνος του την απάντηση. «Μα γιατί δεν κάθεστε;»

Ο ίδιος, παρά την αδυναμία του, επέμενε να στέκεται όρθιος.

«Τι ανυπόφορη ζέστη κι αυτή, τι αντηλιά!» είπε βάζοντας για σκέπαστρο την παλάμη του. «Σπατάλη φωτός. Στην πατρίδα μου βλέπαμε τον ήλιο με το σταγονόμετρο. Εδώ, ακόμα και χειμώνα, έχουνε καλοκαιρι. Ο πλανήτης είναι μοιρασμένος το ίδιο άδικα όπως και οι κοινωνίες», δήλωσε αφοριστικά.

«Χαίρομαι που σας γνωρίζω και που σας βρίσκω όρθιο», είπε ο γιατρός μετά το πρώτο ξάφνιασμα.

«Ακόμα και γι' αρρώστους όπως εγώ, η πολλή κα-

τάκλιση βλάπτει. Κάτι που οι άνθρωποι σ' αυτά εδώ τα νωθρά κλίματα δύσκολα καταλαβαίνουν», κι άφησε τον εαυτό του να πέσει στην πολυθρόνα σαν άδειο σακί. Την ίδια στιγμή, βγάζοντας απ' την τσέπη του ένα χοντροκομμένο κινητό, το ακούμπησε πάνω στο μαρμάρينو τραπέζι. Μέσα από τους φακούς των γυαλιών του εξέταζε τον γιατρό προσεκτικά.

«Πείτε μου, ζείτε καιρό στο Σαντιάγο;»

«Σε λίγο συμπληρώνω δυο χρόνια».

«Και θα μείνετε;»

«Η σύμβασή μου λήγει τον Αύγουστο κι επιστρέφω στην Αθήνα».

«Α, ώστε έτσι... Αθήνα...» επανέλαβε ο ηγέτης ρεμβαστικά. «Βρέθηκα μία και μοναδική φορά στη χώρα σας καλεσμένος του Ανδρέα Παπανδρέου», πρόφερε τ' όνομα ξενικά. «Θυμάμαι τον περίπατο στον Ιερό Βράχο. Τι ομορφιά! Όμως δεν ήξερα αν το τσούξιμο στα μάτια οφειλόταν σε συγκίνηση ή μήπως στη μόλυνση της ατμόσφαιρας. Ό,τι και να 'ταν, δεν αντικρίζει κανείς κάθε μέρα Παρθενώνας».

Καθώς το βλέμμα του ηγέτη έμοιαζε να περιπλανιέται κάπου μακριά στο παρελθόν, ο γιατρός μπόρεσε να θυμηθεί τον Αντρέα, όπως τον φώναζαν με το μικρό του, στην εξέδρα στο Σύνταγμα με ζιβάγκο και το πλήθος από κάτω να παραληρεί ανάμεσα σε πράσινες σημαίες. Τι είχε απομείνει από αυτά;

Ο Γερμανός πολιτικός, με μιαν απότομη κίνηση του ελεύθερου χεριού του, παραμέρισε περιφρονητικά το κι-

νητό του και πιάνοντας την εφημερίδα την πέταξε με αηδία χάμω.

«Ορίστε, λοιπόν», είπε εμφαντικά, «ένας εξόριστος που επισκέπτεται έναν άλλον εξόριστο! Τι σας λέει αυτό; Καμιά φορά ξέρετε, γιατρέ, οι εξορίες παρατείνονται χωρίς να το καταλάβουμε και τότε γίνονται μονιμότερες του προσωρινού». Πήρε βαθιά ανάσα και συνέχισε: «Και πώς τα πάτε στο νοσοκομείο σας; Είσαστε ευτυχής; Μήπως σας αποσπάσαμε από ανώτερα καθήκοντα;»

«Για λατινοαμερικάνικες προδιαγραφές», αποκρίθηκε ο γιατρός αγνοώντας την ειρωνεία, «είναι εντυπωσιακός ο εξοπλισμός του».

«Α, βέβαια», σχολίασε ο πρώην ηγέτης, «το δίχως άλλο με αμερικάνικα κεφάλαια και πανάκριβο. Ήταν μοιραίο –ποιος να μου το 'λεγε– στο τέλος της ζωής μου να πέσω σε καπιταλιστικό σύστημα υγείας. Τουλάχιστον έχω να κάνω μ' έναν Έλληνα γιατρό. Είναι κι αυτό κάτι».

«Να σας πω την αλήθεια, όταν με ειδοποίησαν να έρθω εδώ νόμιζα ότι επρόκειτο περί λάθους. Ακόμα το νομίζω».

«Α, όχι, δεν κάνουν ποτέ λάθη εδώ», ο άρρωστος ύψωσε τη φωνή του, «ιδίως ο δόκτωρ Φέλζενστάιν, ο οικοδεσπότης μου, στον οποίο οφείλεται η πρωτοβουλία. Άλλος ένας εξόριστος, που όμως ξέρει καλά τις ιδιαιτερότητες αυτού του τόπου».

«Εκείνος με επέλεξε;»

«Περίπου. Πείτε μου όμως, γιατρέ, ποια είναι η ειδικότητά σας;»

«Ψυχίατρος».

«Α, βέβαια, τι άλλο!» κάγχασε. «Στο τέλος θα με βγάλουν ψυχασθενή!»

Ανασηκώθηκε στην πολυθρόνα του και προσπάθησε με κόπο να κάτσει σταυροπόδι. Οι κάλτσες του ήταν πεσμένες, ξεχώριζαν οι γάμπες του άτριχες και ασπριδερές.

Ένας υπηρέτης σκουρόχρωμος πέρασε στο βάθος, διασταυρώθηκε μ' έναν υπηρέτη εξίσου σκούρο, κάτι έδωσε ο ένας στον άλλον και σαν μια μικρή σκυταλοδρομία εξαφανίστηκαν στα ενδότερα.

«Βρισκόμαστε σε μια περίεργη χώρα, γιατρέ», πήρε ξανά φόρα. «Εκεί που βλέπει κανείς μια σειρά από φυτείες και αγροκτήματα, ξαφνικά αρχίζουν απέραντοι έρημοι ή παγετώνες. Κατά τον ίδιο τρόπο που από τις πεδιάδες της δημοκρατίας βρισκόμαστε ξαφνικά σε γκρεμούς δικτατορίας». Απ' το στήθος του ακουγόταν καθαρά να βγαίνει ένα σφύριγμα. «Αλήθεια, δεν βρίσκετε κάτι το εντελώς ιδιαίτερο σ' αυτή την πόλη; Έχετε περπατήσει στο ποτάμι; Θα 'λεγε κανείς ότι όλα είναι ειδυλλιακά, λίγο όμως να σκύψετε από τις γέφυρες σας πιάνει ναυτία. Σαν να βρισκόμαστε στη μέση του ωκεανού. Και οι άνθρωποι... έχετε προσέξει τους ανθρώπους, γιατρέ; Αυτή η κατήφεια, η μοιρολατρία καθρεφτισμένη στα πρόσωπά τους... Το ξέρετε ότι οι στατιστικές μιλούν για ένα υψηλό ποσο-

στό αυτοκτονιών; Είναι κάτι που εσάς πρέπει να σας ενδιαφέρει ιδιαίτερα».

Για μια στιγμή ο γιατρός αμφέβαλε αν ο άνθρωπος με τον οποίο μιλούσε ήταν ο γνωστός ηγέτης. Άραγε, όλοι οι πολιτικοί έτσι είναι από κοντά; Αυτός που από νέος είχε προσκολληθεί στην Αριστερά και είχε φλερτάρει με το ΠΑΣΟΚ, ένωθε άβολα ως στενόχωρα. Πώς τάχα να ήταν ο Παπανδρέου από κοντά; Λένε ότι ήταν τρομερός γυναικάς και γενικά εξασκούσε μεγάλη γοητεία.

Ο ήχος του τυμπάνου από το εσωτερικό της βίλας, που είχε προς στιγμήν πάψει ν' ακούγεται, άρχισε πιο δυνατός.

«Έλεγα... Αλήθεια, πού 'χαμε μείνει;» φάνηκε προς στιγμήν να χάνει τον ειρμό.

«Λέγατε για τις αυτοκτονίες».

«Α, βέβαια, είναι πολύ διαδεδομένες εδώ και μάλλον αποδεκτές. Όχι όπως στην Ευρώπη, όπου κάθε αυτοκτονία, δικαιολογημένη ή όχι, συνοδεύεται από κοσμικά σχόλια και θεολογικές τύψεις. Γι' αυτό και προτιμούν να σε αυτοκτονούν με άλλα μέσα. Απορείτε, έτσι; Και με το δίκιο σας. Δεν θα τους κάνω όμως το χατίρι. Τουλάχιστον όχι προτού εξασφαλίσω κάποιες προϋποθέσεις. Ανάμεσα σ' αυτές, και την επιστροφή της τέφρας μου πίσω στην πατρίδα».

«Καταλαβαίνω. Εννοείτε στο πρώην Ανατολικό Βερολίνο».

«Δεν καταλαβαίνετε τίποτα!» είπε ζωηρά, σχεδόν

προσβλητικά, και ο ορός ταρακουνήθηκε όλος. «Είναι το τελευταίο μέρος που θα επέλεγα. Όπως έγιναν τα πράγματα εκεί, δεν θ' άφηναν σε ησυχία ούτε τη σκιά μου. Όμως, ως γνωστόν οι πεθαμένοι δεν έχουν σκιά!» κάγχασε. «Αν λοιπόν η τέφρα μου ξαναγυρίσει στη Γερμανία, αυτό θα είναι το Νούνκιρχεν, η ιδιαίτερη πατρίδα μου. Καταλάβετε;»

«Προσπαθώ».

«Και για την Ιστορία, γιατρέ», πάσχισε να πάρει αναπνοή, «μάθετε πως το Βερολίνο είναι ένα. Και δεν υπαινίσσομαι την Ενοποίηση. Καθόλου. Απλώς αυτό που ονόμασαν Δυτικό ήταν μια τερατογένεση. Μια αμερικάνικη επινόηση που βρήκε την υποστήριξη των γκρίζων λύκων του καπιταλισμού. Αν επιμένω να διαβάζω τον Τύπο ακόμα», κλότσησε την εφημερίδα στο δάπεδο, «είναι για να βλέπω πόσα ψέματα μηχανεύονται οι δημοσιογράφοι στην προσπάθειά τους να συκοφαντήσουν τη Λαοκρατική Γερμανία».

Αυτός ο άνθρωπος έμοιαζε με ηθοποιό, που αφότου η παράσταση τέλειωσε εκείνος επιμένει να παίζει. Ο γιατρός πήρε το φλιτζάνι με το μάτε και το στριφογύρισε αμήχανα.

«Αυτά τα καταπότια», συνέχισε ο ηγέτης δείχνοντας το φλιτζάνι, «ωθούν τον πολίτη στη νάρκη και στην απραξία. Γι' αυτό καθόλου δεν θα με ξάφνιαζε ένα καινούργιο πραξικόπημα σε τούτη εδώ τη χώρα. Έχω δει στη ζωή μου αρκετά, από την άνοδο του Χίτλερ—»

«Μέχρι την κατάρρευση του σοσιαλισμού», συμπλήρωσε ο γιατρός πίνοντας μια γουλιά μάτε.

«Κατάρρευση, είπατε!» αντέδρασε ζωηρά κι η έξαψη έδωσε ξαφνικό χρώμα στα μάγουλά του. «Κάποιο λάθος πρέπει να κάνετε. Ένας όρος πέρα για πέρα λαθεμένος. Πρόκειται για επικράτηση μιας αντεπανάστασης αν θέλουμε να ακριβολογούμε, και μάλιστα οδηγημένη από τα αφεντικά της Δύσης, την οποία τα Μέσα Ενημέρωσης επιτάχυναν. Έτσι οδηγηθήκαμε σε νεοφασιστικά πογκρόμ και εθνικιστικά έκτροπα, για μιαν ακόμα φορά φτάσαμε στο αντικομμουνιστικό κυνήγι. Διαφωνείτε μήπως, γιατρέ; Δεν μπορεί, εσείς ένα πρώην στέλεχος της Κομμουνιστικής Νεολαίας Ελλάδας θα πρέπει να τα ξέρετε αυτά! Κάνω λάθος;»

«Όχι», είπε μουδιασμένα ο γιατρός, «μα πού ξέρετε ότι εγώ...»

«Απορείτε πώς τα ξέρω», συνέχισε αναταράσσοντας το σωληνάκι με τον ορό. «Είναι απλό, αγαπητέ μου. Κι ας είμαι ένας εκθρονισμένος Ληρ, κάποιο υποτυπώδες δίκτυο πληροφοριών λειτουργεί ακόμα. Αμφιβάλλετε; Μα τι νομίζετε, ότι θα επέτρεπα σ' ένα οποιοδήποτε γιατροδάκι να με εξετάσει;»

«Προσοχή λίγο στον ορό», συνέστησε ο γιατρός στον ασθενή. «Είναι αλήθεια», παραδέχτηκε, «ότι είχα μια νεότητα πολιτικοποιημένη. Και ποιος νέος στην ηλικία μου δεν είχε τέτοιες ευαισθησίες; Τουλάχιστον όσοι σπουδάζαμε και διαβάζαμε. Όμως η επι-

στήμη κατόρθωσε τελικά να με κερδίσει. Τώρα είμαι ανένταχος».

«Νομίζετε», αποκρίθηκε με ασυνήθιστη ζωηρότητα ο άρρωστος. «Μα τι άλλο από ένταξη είναι το λειτουργήμα του γιατρού που σέβεται τον εαυτό του. Μολονότι, κάτι μου λέει πως ούτε αυτό σας αρκεί».

Ήταν φανερό ότι είχε να κάνει μ' έναν ισχυρογνώμονα, ίσως και μ' έναν άνθρωπο που έκρυβε καλά τα χαρτιά του. Τι εννοούσε με όλα αυτά τα πικρόχολα και ασύνδετα λόγια; Έμειναν για λίγο καθισμένοι απέναντι αναμετρώντας ο ένας τον άλλον.

Οι δύο υπηρέτες ξαναπέρασαν σε αντίθετη φορά, μεταφέροντας κάποιο σκεύος από χέρι σε χέρι. Ο ηγέτης τούς ακολούθησε με το μάτι μορφάζοντας μυστηριακά.

«Όποτε το επιθυμείτε μπορώ να σας εξετάσω», διέκοψε πρώτος τη σιωπή ο γιατρός. «Τουλάχιστον πρέπει να δικαιολογήσω την παρουσία μου εδώ».

«Κανείς δεν γνωρίζει τον λόγο για τον οποίο βρίσκεται εδώ και όχι αλλού. Στο σημείο που έφτασε ο πλανήτης σήμερα, οι ρόλοι έχουν ανατραπεί και μπερδευτεί. Ποιος το ξέρει, μπορεί να πρέπει να περάσετε απ' τη δική μου εξέταση πρώτα».

Τα τελευταία του λόγια τα σκέπασε ένας βήχας, λες και το στήθος του ήταν υπονομευμένο από μια ποσότητα εκρηκτικών.

«Περάσατε πρόσφατα κάποια λοίμωξη, κύριε Πρόεδρε;» ρώτησε τον ηλικιωμένο.

Πώς ένας εξόριστος ετοιμοθάνατος κομμουνιστής ηγέτης περνά τις τελευταίες ημέρες του στη μακρινή Χιλή ανάμεσα σε μια εταίρα που τον σαγηνεύει, σ' έναν ψευτοδόκτορα που τον υπονομεύει και έναν Έλληνα γιατρό που επιστρατεύεται για την περίπτωση. Ένα υπαρξιακό δράμα που εξελίσσεται σε πολιτικό θρίλερ μέσα σ' ένα σκηνικό τρόμου και γοητείας στο Βαλπαράϊζο.

ΕΚΛΟΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ
www.patakis.gr

ISBN 978-960-16-4834-7

Βοηθ. κωδ. μηχ/σης 8834

9 789601 648347